

Obsedantně kompulzivní porucha

Aktualizace informací

výskyt termínů

MSK-10

obsedantně kompulzivní
porucha F.42

(mezi neurotickými
poruchami
za úzkostnými, dělená
podle převahy obsesí
nebo kompulzí)

DSM-IV

obsedantně kompulzivní
porucha

obsedantně kompulzivní
porucha osobnosti

obsedantně kompulzivní porucha osobnosti (DSM-IV)

- nadměrné zabývání se detaily, pravidly, seznamy a pořádkem na úkor výsledku
- snaha o dokonalost brání dokončení úkolu
- zaměření na práci na úkor zábavy a přátelství
- neschopný zbavovat se starých věcí (*ale při velkém hromadění zvážit OCD*)

obsedantně kompulzivní porucha osobnosti

- neschopný rozdělit úkoly
- lakotný, strádá peníze na budoucí katastrofy, nekompromisní, umíněný, nadměrně sebevědomý, zásadový a nepružný
- **nejsou přítomny obsese a kompulze**

překrývání OCD a OCPD

- perfekcionismus
- hromadění
- zabývání se detaily

dělení obsesí (Lee a Kwon 2003)

autogenní

náhlý vznik

nepřítomnost spouštěče

ego-dystonie, nepřijatelnost

sexuální, agresivní

a nemorální myšlenky,

představy nebo impulzy

reaktivní

zřetelný podnět

relat. realistické, racionální

myšlenky o zašpinění, chybě,

nehodě, asymetrii, ztrátě

dělení obsesí (Lee a Kwon 2003)

vysoký význam myšlenek
a potřeba jejich kontroly
a vyhýbání se jim
schizotypní rysy, kognitivní
projevy
frekvence má vztah k potížím
s impulzy
častěji muži, pozdější začátek

důraz na zodpovědnost
a užívání konfrontace
behaviorální projevy
frekvence má vztah
k potížím s kompulzemi

příklad jiného dělení OCD

podle kompulzí

- kontroloři
- umývači (vzájemně podobní demograficky i klinicky)
- kontroloři a umývači (pozvolný začátek, obsese o zašpinění)
- nekontroloři a nemyči (akutní, krátkodobější, náboženské obsese)
- sběrači (terapeuticky refrakterní ?)

zvláštní okolnosti vzniku

- u dětí po infekci streptokokem alfa – specifické řešení: výměna plasmy nebo i.v. imunoglobulin
- těhotenství a poporodní období u obou pohlaví – někdy spontánně vymizí
- při léčbě jiných stavů AP II – řešení: zvýšení dávky téhož AP (→převážení blokády D2 nad S2) nebo přidání SSRI ke stávající dávce, výměna AP
- mozkové úrazy a operace

kognitivní model poruchy (Salkovskis 80. léta)

- intruzivní myšlenky jsou běžné u všech lidí
- o jejich vlivu a další frekvenci rozhoduje postoj k nim
- pro OCD typická nadměrná zodpovědnost a katastrofické hodnocení vlastních myšlenek i následků vlastní činnosti nebo nečinnosti
- splývání myšlenek a činů (thought-action fusion)
- zvládání úzkosti potlačováním, odváděním pozornosti, nápravným jednáním (kompulzí), vyhýbáním se spouštěčům

klinické zvláštnosti

- přítomnost (semi)psychotických variant (chybění náhledu, sensorické prožitky)
- obtížné rozpoznávání okolím (kompulze = často oceňované jednání)
- obsese i kompulze mají někdy méně známou formu (ujišťování, důraz na symetrii a pořadí)
- „just not right feeling“, „incompleteness“ - sensorické spouštěče kompulzí

kognitivní zvláštnosti pacientů

- nadměrný pocit zodpovědnosti
- potřeba kontroly nad vlastními myšlenkami
- splývání myšlenek s činy
- pokusy o zvládnání intruzí potlačením nebo kompulzí
- intolerance nejistoty
- katastrofické hodnocení následků vlastní „nezodpovědnosti“

diagnóza

- vyhýbavé chování
- pomalost, slabý výkon, neustálé zpoždění
- perferkcionismus
- zavazadla
- kompulze
- komorbidita poruchou OC spektra
- rodinná komorbidita
- jiné komorbidity (deprese, soc. fobie)

KBT

- expozice
- zábrana odpovědi

farmakoterapeutické postupy

samotný SSRI

fluoxetin, citalopram, paroxetin až 60 mg

sertralin, fluvoxamin až 300 mg

nástup efektu někdy až po 9 týdnech, i poté
progresivní, ale zvýšení hmotnosti (nejméně
fluoxetin, sertralin)

farmakoterapeutické postupy

augmentace SSRI

- klomipramin 25-50 mg (málo zvyšuje hmotnost)
- AD II v malé dávce (trvale), aripiprazol 10-15 mg
- pregabalin do 600 mg denně
- blokátory glutam. přenosu (memantin, ACC, riluzol)

alternativy k SSRI

- klomipramin samotný
- aripiprazol samotný
- SNRI (venlafaxin a duloxetin)

trvání farmakoterapie

pokus o pomalé snížení dávek

až po dvou letech

jiné biologické terapie

- RTMS – slabé efekty
- hluboká mozková stimulace a jednorázové psychochirurgické zákroky (kapsulotomie, přední cingulektomie)

konec